

ANALIZA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE GMINY LUBASZ

I. Stan istniejący

Zagadnienie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy jest zagadnieniem bardzo rozległym. Gminę wiąże w tym zakresie szereg przepisów prawnych, które w ostatnim czasie ulegają głębokim zmianom. Zmiany te niestety rodzą coraz większe skutki finansowe dla budżetów gmin.

W swej działalności gminy muszą respektować między innymi takie akty jak :

- ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach ,
- Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach ,
- ustawa o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym,
- ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych,
- ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej,
- ustawa o ochronie zwierząt.

Zadania wynikające z nich to między innymi :

- 1/ uchwalanie Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na dany rok kalendarzowy,
- 2/ zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt,
- 3/ odławianie bezdomnych zwierząt,

Koszty związane z zapewnieniem opieki zwierzętom bezdomnym sukcesywnie rosną, podobnie jak rośnie liczba zwierząt , którym zobowiązani jesteśmy zapewnić taką opiekę.

Dlatego w roku bieżącym gmina zmuszona była do przeprowadzenia przetargu na świadczenie usług w tym zakresie. Niestety w ramach tego przetargu nie udało się ograniczyć tych kosztów, bowiem na lokalnym rynku brakuje konkurencji. Ofertę przetargową złożyła jedynie firma dotychczas świadcząca nam tego typu usługi tj. VET AGRO SERWIS z siedzibą w Trzciance prowadząca Pogotowie dla zwierząt bezdomnych w Jędrzejewie gm. Czarnków.

Obecnie w schronisku przebywa 21 zwierząt z terenu gminy Lubasz (20 psów i jeden kot z wypadku drogowego)

Roczny koszt pobytu jednego zwierzęcia w schronisku to : 3. 322,23 zł brutto.

4/ utrzymanie czystości i porządku naszych ulic w tym systematyczne opróżnianie 142 koszy ulicznych rozstawionych w Lubaszu (z wyłączeniem terenu Ośrodka Wypoczynkowego) oraz 44 koszy ulicznych rozstawionych na wsiach gminy Lubasz głównie przy salach, świetlicach wiejskich, przystankach autobusowych oraz punktach selektywnej zbiórki odpadów.

Usługi te świadczy nam obecnie Gminny Zakład Komunalny sp. z o.o. z siedzibą w Lubaszu.

5/ utrzymanie czystości przystanków autobusowych

Niewątpliwiej poprawie uległ stan utrzymania czystości i porządku na terenie przystanku autobusowego w Lubaszu. Obiekt ten jest obecnie nie tylko zamykany na noc, ale również sprzątnięty systemem zleconym. W ramach tej samej umowy wykonywane będzie także mycie wszystkich przystanków na terenie gminy . Pierwsze „wielkie” sprzątnięcie z myciem szyb i siedzisk na przystankach włącznie wykonano pod koniec ubiegłego roku .

6/ utrzymanie porządku i czystości to także utrzymanie porządku miejsc użyteczności publicznej, poboczy dróg i chodników , w tym między innymi :

- terenu wokół Ośrodka Zdrowia w Lubaszu
- terenu wokół stadionu sportowego i boisk ORLIK
- terenów przy budynkach komunalnych i świetlicach wiejskich
- parkingów komunalnych,
- ciągów pieszych poprzez ich zamykanie, odśnieżanie i zwalczanie gołoledzi,
- poboczy ulic gminnych na osiedlach domków jednorodzinnych (Os. Gorajskie, Os. Glinki, ul. Jaśminowa , Storczykowa, Słoneczna, Promienna)
- placu przed kościołem w Lubaszu

II. Nowe uregulowania prawne

Z dniem 1 stycznia 2012 roku zgodnie ze zmianą ustawy o „utrzymaniu czystości i porządku w gminach” wchodzi w życie nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi w gminach, który nakłada na nie szereg obowiązków związanych z wdrożeniem i funkcjonowaniem tego systemu, takich jak: podjęcie przez Radę Gminy stosownych uchwał, zorganizowanie przez Gminę kampanii informacyjnej dla jej mieszkańców, wybranie sposobu naliczania opłaty za odbiór odpadów od mieszkańców,

zebranie deklaracji od mieszkańców gminy na podstawie wybranego sposobu naliczania opłaty, ustalenie stawki za odbiór odpadów, rozpisanie przetargu(ów) na odbiór i przetwarzanie odpadów, przygotowanie systemu egzekucji opłat , oraz opracowanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi.

Z godnie z „ustawą” nowy system odbioru odpadów ma być gotowy do 1 lipca 2013 r.

W trakcie wdrażania nowego systemu gospodarki odpadami Rada Gminy podjąć będzie musiała szereg uchwał takich jak:

1. Uchwały obowiązkowe:

- uchwała w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy (w terminie 6 miesięcy od dnia uchwalenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, najpóźniej do końca roku 2012)
- uchwała w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki opłaty (w terminie do końca roku 2012)
- uchwała dotycząca terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (do końca roku 2012 r.)
- uchwała dotycząca deklaracji o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, składanej przez właścicieli nieruchomości, w tym terminów i miejsca składania deklaracji (Rada Gminy w tej uchwale może określić wykaz dokumentów potwierdzających dane zawarte w deklaracji) (termin do końca 2012 r.)
- uchwała w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczaną opłatę a w szczególności ilości odpadów komunalnych, częstotliwości i sposobu świadczenia usług (termin do końca 2012 r.)
- uchwała w sprawie górnych stawek opłat, ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych oraz właścicieli nieruchomości, którzy są zobowiązani zawrzeć umowę na odbieranie odpadów komunalnych (górne stawki opłat rada gminy określa, w przypadku gdy nie została podjęta uchwała w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych) – rada gminy może stosować, zróżnicowane stawki w zależności od gęstości zaludnienia na danym obszarze gminy oraz odległości od miejsca unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

2. Uchwały nieobowiązkowe:

- a) uchwała w sprawie przejęcia od właścicieli nieruchomości wszystkich, albo wskazanych obowiązków w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych oprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż nieruchomości,
- b) uchwała w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.
- c) uchwała w sprawie rodzaju dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz wysokości cen za te usługi.
- d) uchwała w sprawie innego sposobu udokumentowania wykonania obowiązków pozbywania się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych oraz odbierania odpadów komunalnych (inny sposób udokumentowania obowiązków rada gminy określa, w przypadku, gdzie nie została podjęta uchwała w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych.

Sposób naliczania opłaty za odbiór odpadów komunalnych dla nieruchomości zamieszkałych:

Gmina jest zobowiązana do ustalenia jednej podstawowej stawki za odbiór odpadów od mieszkańców. Opłata za odbiór odpadów będzie wielokrotnością tej stawki w zależności od sposobu naliczania opłaty.

Do wyboru są cztery ustawowe możliwości naliczania opłaty za odbiór odpadów komunalnych:

1. powiązanie opłaty ze zużyciem wody liczonym w m³ od gospodarstwa domowego,
2. naliczania opłaty od liczby mieszkańców zamieszkujących nieruchomość,
3. naliczanie opłaty od powierzchni mieszkania (lokalu mieszkaniowego),
4. naliczanie opłaty od gospodarstwa domowego.

Ad.1 opłata związana ze zużyciem wody byłaby najlepszym rozwiązaniem. Problem jednak w tym, że Gmina Lubasz nie jest całkowicie objęta systemem sieci wodociągowej, w związku z czym powstaje problem ustalenia zużycia wody u mieszkańców którzy nie

są przyłączeni do sieci wodociągowej.

Ad.2 w przypadku opłaty liczonej od mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość problem polega na tym, że liczba zameldowanych osób i mieszkających tam faktycznie to często dwie różne liczby – trudne byłoby kontrolowanie stanu faktycznego (każda zmiana liczby mieszkańców w gospodarstwie domowym powinna w takim przypadku być zgłaszana nową deklaracją)

Ad.3 naliczenie opłaty od powierzchni mieszkania byłoby proste, jednak dochodziłoby do sytuacji, w której np. 4 osobowa rodzina mieszkająca na 50 m² zapłaciłaby dużo mniej niż 1 osoba która mieszka na np. 120 m², podczas gdy ilość wytworzonych odpadów tej pierwszej byłaby znacznie wyższa od tej drugiej,

Ad.4 jedna stawka opłaty dla każdego gospodarstwa domowego na nieruchomościach zamieszkałych wiąże się jednak również z problemem jak w pkt. 3 czyli nieadekwatność powierzchni mieszkaniowej czy liczby mieszkańców do ilości wytwarzanych odpadów (w jednym gospodarstwie odpadów zostanie wytworzonych mniej a w drugim więcej, wobec czego dojdzie do sytuacji gdy wytwarzający mniej będą w praktyce płacić za tych, którzy wytwarzają więcej odpadów przy takiej samej stawce opłaty).

Jak widać, żadna z tych metod nie jest pozbawiona wad.

Po wyborze jednej z ww. metod, mieszkańcy gminy składać będą deklarację w której zamieszczą właściwe informacje w nawiązaniu do wybranej metody. Te deklaracje stanowić będą podstawę do naliczenia opłaty za gospodarowanie odpadami przez gminę.

W razie nie złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, albo uzasadnionych wątpliwości co do danych zawartych w deklaracji, Wójt Gminy określi w drodze decyzji wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, biorąc pod uwagę uzasadnione szacunki, w tym średnią ilość odpadów komunalnych powstających na nieruchomości o podobnym charakterze.

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowić będzie dochód gminy. Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, gmina pokrywać będzie koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty:

a) odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwienia odpadów komunalnych

- b) tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych
- c) obsługi administracji tego systemu.

W przypadku nieruchomości niezamieszkałych, stawka opłaty naliczana będzie w zależności od ilości i rodzaju pojemników na odpady ustawionych na tych nieruchomościach (jeśli gmina w drodze uchwały przejmie odpady z tych nieruchomości).

Dla mieszkańców, którzy będą selekcyonować odpady na własnym podwórku (szkło, makulatura, butelki PET, odpady ulegające biodegradacji takie jak np. skoszona trawa) gmina ustali niższą opłatę za odbiór tych odpadów.

Problem pojawić się może w przypadku, gdy nie wszyscy mieszkańcy będą uiszczać opłatę za odbiór odpadów. Mieszkańcy, którzy będą uiszczać opłatę w zasadzie będą jednocześnie płacić za mieszkańców, którzy tej opłaty nie uiszczą. Najbardziej prawdopodobna będzie sytuacja gdy gmina będzie musiała z innych środków (nie z wpływów z opłat) pokryć wydatki związane z prowadzeniem systemu gospodarki odpadami. Będzie to kolejny obowiązkowy wydatek gminy, gdyż gmina stanie się właścicielem wszystkich śmieci na swoim terenie

W imieniu gminy odbiorem i dalszym zagospodarowaniem odpadów, zajmować będzie się odpowiednia firma, która musi zostać wybrana w drodze przetargu. Do przetargu na wywóz odpadów komunalnych będzie mógł przystąpić również Gminny Zakład Komunalny w Lubasz.

Przedsiębiorca, który będzie chciał działać na terenie danej gminy, będzie musiał spełnić szereg wymagań ustawowych (oraz związanych z warunkami przetargu – „specyfikacja istotnych warunków zamówienia”).

Zgodnie z „ustawą” podmiot odbierający odpady komunalne (przedsiębiorca) powinien:

- a) uzyskać wpis do rejestru działalności regulowanej (zastępujący dotychczasowe zezwolenie Wójta Gminy)
- b) posiadać co najmniej dwa trwałe i czytelnie oznakowane oraz utrzymane w należyтым stanie sanitarnym pojazdy przystosowane do odbioru odpadów zmieszanych
- c) posiadać co najmniej dwa pojazdy do odbioru odpadów selektywnie zbieranych, oraz co najmniej jeden pojazd do zbierania odpadów bez funkcji kompaktującej,
- d) pojazdy muszą być dopuszczone do ruchu, oraz posiadać aktualne badania techniczne, świadectwa dopuszczenia do ruchu oraz być wyposażone w system monitoringu (np. GPS)

umożliwiający trwałe zapisywanie danych o położeniu pojazdu, miejscach postojów oraz system czujników zapisujących dane o miejscach wyładunku, odpadów. Dane systemu monitoringu, zgodnie z projektem rozporządzenia powinny być przechowywane przez okres 5 lat od dnia ich zapisania,

- e) konstrukcja pojazdów musi zabezpieczać przed rozwiewaniem i rozpylaniem przewożonych odpadów oraz minimalizować oddziaływanie czynników atmosferycznych na odpady,
- f) pojazdy i urządzenia winny być poddawane myciu i dezynfekcji (np. na myjce samochodowej wyposażonej w zbiornik odcieków przystosowanej do mycia i dezynfekcji pojazdów lub w innym wskazanym przez przedsiębiorcę miejscu), nie rzadziej niż raz na miesiąc a w okresie letnim nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie,
- g) przedsiębiorca powinien posiadać bazę magazynowo-transportową do której posiada tytuł prawny usytuowaną w gminie, z terenu której odbiera odpady lub w odległości nie większej niż 60 km od granicy tej gminy
- h) baza winna posiadać ogrodzenie terenu, utwardzenie i odpowiednie zabezpieczenie przed zanieczyszczeniami miejsc parkingowych pojazdów, odpowiednie zabezpieczenie przed działaniem czynników atmosferycznych oraz emisją zanieczyszczeń do gruntu miejsc magazynowania selektywnie zbieranych odpadów komunalnych. Waga najazdowa w przypadku magazynowania odpadów powinna znajdować się na terenie bazy. Wody opadowe i ścieki przemysłowe z terenu bazy muszą być zagospodarowane zgodnie z przepisami ustawy prawo wodne. Dodatkowym wymogiem jest opróżnianie pojazdów z odpadów na koniec każdego dnia.

Podsumowując, w związku z nowelizacją ustawy o „utrzymaniu czystości i porządku w gminach”:

- 1) mieszkaniec gminy będzie zwolniony od wszelkich umów, które do tej pory musiał podpisywać z przedsiębiorcami odbierającymi jego śmieci,
- 2) zrobi to za niego gmina,
- 3) mieszkańcy będą wnosili do gminy opłaty zgodnie z jedną wyznaczoną w drodze uchwały stawką,
- 4) gmina wybierze przedsiębiorcę, który odbierze od mieszkańców odpady i będzie musiała też sprawować nadzór nad dalszym losem odpadów,
- 5) jeśli mieszkańcy będą selekcyjonować odpady, to z korzyścią dla środowiska, ale i dla siebie - za selektywną zbiórkę gmina będzie pobierać niższe opłaty,
- 6) dzięki równej, bez względu na ilość wytworzonych w danym okresie odpadów, stawce za

odbiór odpadów nikomu nie będzie opłacało się "podrzucać" śmieci ani do lasu ani do sąsiadów,

- 7) zniknie też powód żeby śmieci pozbywać się poprzez spalanie w domowych piecach, co mimo że jest niezgodne z prawem, nadal stanowi niebezpieczny dla zdrowia ludzi problem w wielu miejscach naszej gminy.
- 8) trzeba jednak podkreślić, że opłaty za wywóz odpadów pobierane od mieszkańców będą większe niż dotychczas,
- 9) na gminę spadnie obowiązek pokrywania w całości kosztów wywozu i utylizacji odpadów, mimo że mieszkańcy z całą pewnością nie będą w 100% wywiązywać się z obowiązku płacenia,
- 10) na organach gminy spoczywa obowiązek wdrożenia systemu oraz jego cyklicznego prowadzenia i egzekucji,

Aby zrealizować ustawowy obowiązek wdrożenia zmian w Gminie Lubasz:

- 1) wyznaczono spośród pracowników Urzędu Gminy osoby do realizacji zadań, zwiększając ich zakresy czynności,
- 2) pracownicy aktualnie biorą udział w szkoleniach,
- 3) przystąpiono do wspólnego zamówienia oprogramowania i sprzętu komputerowego z Gminami zrzeszonymi w Stowarzyszeniu Gmin i Powiatów Nadnoteckich w Pile przy realizacji projektu „Dobry i przyjazny Urząd”. Zamówienie jest na etapie postępowania przetargowego.